



Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika

⇒ *Bakalářský studijní program „Evropská hospodářská, správní a kulturní studia“, podzim 2007, 3. semestr – povinný předmět* ⇐

Veřejná správa v ČR a v Evropě (BEP302Zk)

Garant: JUDr. Stanislav KADEČKA, Ph.D.

TEZE PŘEDNÁŠEK (č. 2 a č. 3)

2. přednáška – 3. října 2007

Správní právo – pojem, zařazení, úloha, předmět, systém, prameny. Ústavní základy a právní regulace veřejné správy. Evropské správní právo.

3. přednáška – 10. října 2007

Vývoj veřejné správy v Evropě (hlavní systémy) a na území ČR.

1. Správní právo – pojem a předmět

- právní odvětví, a to jedno z nejvýznamnějších v systému českého právního řádu
- posláním je upravovat postavení a chování subjektů práva ve vztazích, které vznikají a uskutečňují se v souvislosti s realizací **veřejné správy**
- soubor obecně závazných pravidel chování, který se vyznačuje státem stanovenou formou, možností autoritativního vynucení a vlastní specifickou vnitřní strukturou
- soudobé české správní právo nese obdobné rysy jak správní právo jiných evropských zemí a zároveň koresponduje správnímu právu Evropské unie.

2. Správní právo – zařazení

- správní právo = právo veřejné
- jako právo veřejné chrání veřejný zájem, upravuje vztahy mezi nerovnými subjekty, konkrétní obsah jeho realizace je určován úřední mocí, umožňuje správní donucení.

3. Správní právo – úloha

- mocensko-regulační charakter správního práva
- správní právo jako objektivizované vyjádření veřejných zájmů

4. Správní právo – systém

- správní právo objektivní a subjektivní
- součást (odvětví) právního řádu, vědní disciplína pedagogická disciplína

5. Správní právo – prameny

- prameny správního práva ve formálním slova smyslu (formy, v nichž správní právo nalézáme) a prameny správního práva v materiálním slova smyslu (to, co je příčinou, že obsah práva je právě takový, jaký je)
- systém (formálních) pramenů správního práva
- právní předpisy (normativní právní akty) – odvozené a neodvozené, zákonné a podzákonné, platnost a účinnost právních předpisů
- mezinárodní smlouvy (viz čl. 10 Ústavy ČR)
- rozhodnutí Ústavního soudu v postavení negativního zákonodárce
- obecné zásady právní

6. Ústavní základy a právní regulace veřejné správy.

- organizace veřejné správy – organizování veřejné správy (stanovení její struktury a systému) je odvislé od toho, komu je svěřena tzv. organizační moc, tedy moc vlastními akty organizaci veřejné správy tvořit a přetvářet
- v ČR náleží organizační moc v první řadě ústavodárci a zákonodárci (podle čl. 79 odst. 1 Ústavy ČR totiž ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit pouze zákonem; ustanovení čl. 99 a násl. Ústavy ČR pak stanoví, že ČR se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky; vytvořit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem)
- ústavně právní základy organizace veřejné správy nalezneme v ústavním pořádku České republiky, zejména pak v Ústavě ČR a Listině základních práv a svobod; ústavní úprava organizace veřejné správy je přitom obsažena jednak v hlavě třetí Ústavy ČR označené *Moc výkonná*, jednak v její hlavě sedmé pod rubrikou *Územní samospráva*
- ústavním limitem pro činnost veřejné správy je v první řadě ustanovení čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR, podle kterého *státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon* (veřejná správa musí současně respektovat, že pro její adresáty je ustanovením čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod zakotven princip opačný, totiž že *každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nemůže být nucen činit, co zákon neukládá*)
- dále dle ustanovení čl. 4 Listiny základních práv a svobod *povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod. Meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod*

upraveny pouze zákonem. Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky. Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.

- veškerá činnost veřejné správy musí tak mít svůj právní základ – obecným podkladem činnosti veřejné správy jsou v první řadě normy zákonného a nadzákonného charakteru; jako konkrétní podklad jednotlivých veřejnoprávních činností pak vystupují i normy podzákonné, jakož i individuální akty nadřízených orgánů veřejné správy
- činnost veřejné správy tak vyplývá z obsahu norem správního práva, slouží k jeho provedení a naplnění

7. Evropské správní právo

- Evropské správní právo jako správní právo Evropské unie (komunitární právo/acquis communautaire a unijní právo)
- Evropské správní právo jako právo administrativní spolupráce a společného správního prostoru
- Evropské správní právo jako společné (obecné) správní právo

8. Vývoj veřejné správy v Evropě (hlavní systémy) a na území ČR.

- veřejná správa jako správa veřejných záležitostí ve veřejném zájmu, realizovaná jako projev výkonné moci ve státě
- veřejná správa x soukromá správa
- veřejná správa x soudnictví, zákonodárství
- státní správa a samospráva
- veřejná správa v demokratickém právním státu, veřejná správa v anglosaském modelu
- modely organizace územní veřejné správy: anglo-americký, francouzský, smíšený (německý, rakouský)
- organizační principy
- subjekty a vykonavatelé veřejné správy
- smíšený model územní veřejné správy v ČR, samostatná a přenesená působnost obcí a krajů

Prameny ke studiu

- *Kadečka, S. – Průcha, P.:* Správní právo – obecná část. Multimediální učební text. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2004.
- *Hendrych, D. a kol.:* Správní právo. Obecná část. 6. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.
- *Hendrych, D.:* Správní věda. Teorie veřejné správy. 1. vydání. Praha : ASPI, 2003.

- *Chandler, J. A. (ed.): Místní správa v liberálních demokraciích. Brno : Doplněk, 1998.*
- *Mates, P.(ed.): Reforma veřejné správy. Praha : ASPI, 2007.*
- *Průcha, P.: Správní právo (obecná část). 6. vydání. Brno : Masarykova univerzita a Doplněk, 2006.*
- *Škultéty, P.: Základy miestnej správy. 1. vydanie. Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského, 1999.*